

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1962 ————— Any XXXVIII

BARCELONA 4 D'AGOST DE 1916

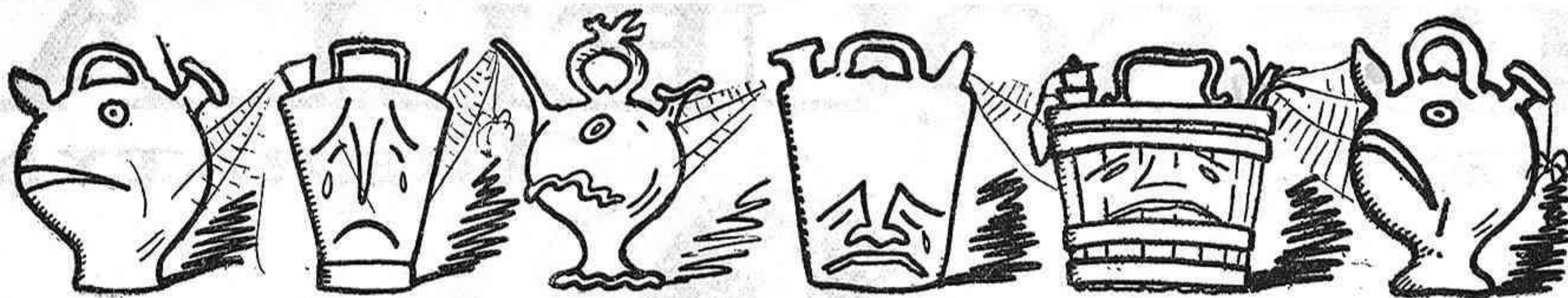
PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ————— Atrassats: 20

L'IRA DELS DÉUS

—Si no hi ha diners, no hi ha aigua.

CRÒNICA

ÀLIGUES I COLOMINS

DON Miquel d'Unamuno, sempre tan excèntric, ha escrit una catilinaria contra la censura i elsensors, i ens ha explicat, amb una paràbola, tota la transcendència espiritual de aquesta mansa inquisició literària i del treball d'aqueixos homes governatius que fan amb els nostres articles la mateixa feina espurgadora que el barber i el capellà i la neboda de Don Quixot, en la biblioteca del «ingenioso hidalgo».

A una àliga presonera, diu l'Unamuno, li posaren un mos en el bec agressiu, però succeí que l'au emperatriu trencà l'empresonament i cercà altre volta les altures immenses. Però ¡oh destí de les grandeses vençudes una vegada! la pobra àliga volà un dia majestuosa, com si encare pogués posar-se a la mà destra de Júpiter, mes, a l'endemà se n'adonà de què el més que tapava el seu bec, era la seva sentència de mort. En và intentà desfer-se d'ell. El més estava ben fortament posat pels seus antics senyors, i començà a decandir-se, a volar agònica, fins que morigué famolencia, sota una roca, com un Prometeu de les aus.

Tràgica i bella historia, la de l'àliga de l'Unamuno i digna d'haver estat narrada pel Crist, però aquí, admirable Don Miquel, no són àligues, sinó colomins, o pollastres, o aucells de pis. El més ens serveix per a menjar, perquè no n'és un més precisament, sinó un morralló, un enreixat que ens recorda l'esclavitud i pel qual podem encare mastegar el pa nostre de cada dia. Sense el més no viuríem. Ens el deixem posar per un partit, per una empresa, per totes les convencions múltiples i singulars, i cada dia a l'agafar la ploma pensem en lo que podem dir i en com ho direm i en si agradarà o desplaürà a la nostra comunitat o al nostre respectable públic. I així l'àliga, per una evolució a l'inrevés i voluntària, se transforma en gall i el gall en capó i aquest en pollastrot i, anem descendint fins a convertir-se les aus capdals en aucellada domèstica. «Dispensi: me semblava

que era un aucell» — diu el caçador sorprès al lloro fugitiu que li dona els bons dies. A gaire bé tots els nostres escriptors i periodistes, els hi podríem demanar el mateix perdó per la mateixa confusió.

I si encare fóssim aus en llibertat, de volada curta però lliure! Però no, estem catalogats i classificats, amb un lleterero penjat del més republicà, del més catalanista, del més que ens coloca una casa o uns amics. Sóm la fauna engabiada i admirada, la col·lecció zoològica de la literatura. Per això, quan arriba una previa censura, hi ha qui se n'alegra, perquè aleshores s'estalvia l'engunia de tenir d'agradar quotidianament al seu Segimón de cada dia. És que no sentim la manca de llibertat temporal, perquè estem condemnats a dictadura eterna. «Si això se pogués dir» — repetim cada dia, i poc a poc la nostra veritat va caient en el fons del tinter i s'espessa i barreja amb les escurrialles de la tinta.

I encare, donem les gràcies de què siguin funcionaris els nostresensors. Què saben ells d'aquestes coses, pensem orgullosos, exacerbant la nostra vanitat. Què saben ells de inquietuts espirituals i de frisances redemptores. Funcionaris, és a dir, màquines sota estranyes voluntats. Si, com succeeix a França i en els països en guerra, fossin professionals de la ploma elsensors, senyor, senyor, sang degotarien els llapiç i pell nostra sortiria enganxada de les proves enviades a la censura.

Quan ens esborren els nostres articles, ens arriba de la censura una beligerancia. Lo esborrat, creuen ingènuament elsensors, que té un valer, una eficacia i un perill. De sota lo tatxat, del blanc que la gent mira amb la mateixa curiositat que aquella altre que esbrinava lo que hi havia darrera de una tapia, sorgeix l'escriptor romàntic. Un blanc en un article és un orgullós misteri. Però si elsensors fossin professionals, se voldria insinuar que darrera d'un blanc hi havia un ase que escribia.

Però la censura és una superfluitat. Per a què tractar-nos com a àligues, si som colomins? Per a què suposar-nos pensaments insurgents i corrossives declamacions, si ens limitem a ser els memorialistes dels successos? — Parlin, parlin de les vagues, ja que es perllonguen indefinidament, — ha dit el governador als periodistes. I els periodistes no diuen res de les vagues, perquè el senyor Governador no'ls hi dona les notes oficiosas de costum.

PARADOX

Del Jardí dels humoristes

PESCADORS DE CANYA

De tots els homes d'Estat francesos entusiastes del pacientíssim deport de la pesca amb canya, el més célebre, sinò com a polític, al menys com a pescador, fou el comte de Salvandy, ministre d'Instrucció Pública en la nació veïna.

Estiu i hivern, cada matí a la mateixa hora M. de Salvandy es feia portar a les vores del Sena, s'encaminava al pont de la Concordia, i allà s'instalava sota de un dels arcs sempre en el mateix lloc, un lloc preferit on sabia que *indefectiblement* tots els peixos picaven. ¡No havien de picar, si per endavant el seu cotxer es cuidava de abocar al riu en aquell indret grapat de minestra, un magnífic esqué que per força havia de donar excelents resultats!...

Efectivament, als deu minuts de feta la sembra, o sia l'escampall d'engrunes de pa, tots els *burrets* i totes les *llissares* s'havien donat cita en aquell lloc i el Ministre de Instrucció Pública es donava l'inmens plaer de fer una pesca meravellosa.

Però, heu's-aquí que un dia, al arribar com de costum a sota el pont, M. de Salvandy es vegé amb la desagradable sorpresa de que un intrús li havia pres el lloc. Un desconegut, un miserable, guanyant-lo per mà s'havia instalat en el seu lloc i li prenia tots els peixos.

El professor, indignat, després de mocegar-se els llavis, engegà en alta veu algunes «reflexions filosòfiques» sobre el desvergonyiment de certa mena de persones i se'n anà a parar la canya... al Ministeri d'Instrucció.

L'endemà es llevà un xic més dematí, però inútil!... El desconegut tornava a ésser allí, amb la canya parada. L'endemà passat, lo mateix. Es veia clar que l'intrús li havia pres definitivament el lloc.

Al tercer dia, empipat, el ministre, amb un tó cançonner, carregat de sorna i de ironia, no pogué menys de preguntar-li:

— Escolteu, mestre... ¿quin ofici teniu, que us dongui temps per a dedicar-vos tantes hores a pescar?

El desconegut respongué:

— Quin ofici tinc?... Ai ai!... Sóc pescador.

— I sempre, heu fet de pescador?

— Sempre, no senyor. Abans era rector de l'Universitat de Montpeller, però are no fa gaire el Ministre de Instrucció Pública (valent ximple deu ésser!...) va destituir-me per qüestions polítiques...

— Ah, ja entenc!

M. de Salvandy va guardar-se prou de donar-se a conèixer... Però, lo que són les coses, pocs dies després el destituït rector reprenia les seves tasques pedagògiques a Montpeller i el Ministre tornava a parar la canya sota el pont del Sena.

NOEL

Les nits caniculars

¿On anar en aquestes nits tropicals sense lluna, sense aire, i durant les quals fins de la mar surt l'escalf de tots els còssos que passaren per ella? Ja hem vist cent vegades el Turó i altres el Saturn Park; ja ens avorreix agafar els imperials i donar voltes, com si tota Barcelona fós uns «caballitos»; ja ens hem assegut en totes les cadires públiques. ¿On anar, doncs? Però sempre queda una poma per a la set i un recó per al fadigat noctàmbul. Aquest recó, ara, és a Gracia, en el circ del teatre del «Bosque», plè de cavalls i d'homes ensinistrats, de cops de puny, de pallassos i de capitans excèntrics. Nosaltres hi anem per a retornar als dies infantils i filosofar una mica, car en el circ s'hi poden trobar representats en els seus personatges tots els sistemes filosòfics.

Però en el circ de Gracia hem topat amb el més esplèndid espectador que's pugui donar. Ell pren cadira de pista i de primer rengle, arriba a les nou i és el darrer en marxar; procura estar sol per a no perdre res de l'espectacle, i no li manca més que agenollar-se per a comportar-se en el circ com un devot a l'església.

¿Què és lo que porta an aquell home al circ? ¿Quin número l'atrau? ¿Quina dona el va encisar?

— Vingui aquí, amb nosaltres. Ho veurà millor des de la llotja —li diguerem per a interrogar-lo.

Feu una ganyota de cortesia:

— Gracies, gracies. Jaestic bé. Vinc només que per la musical

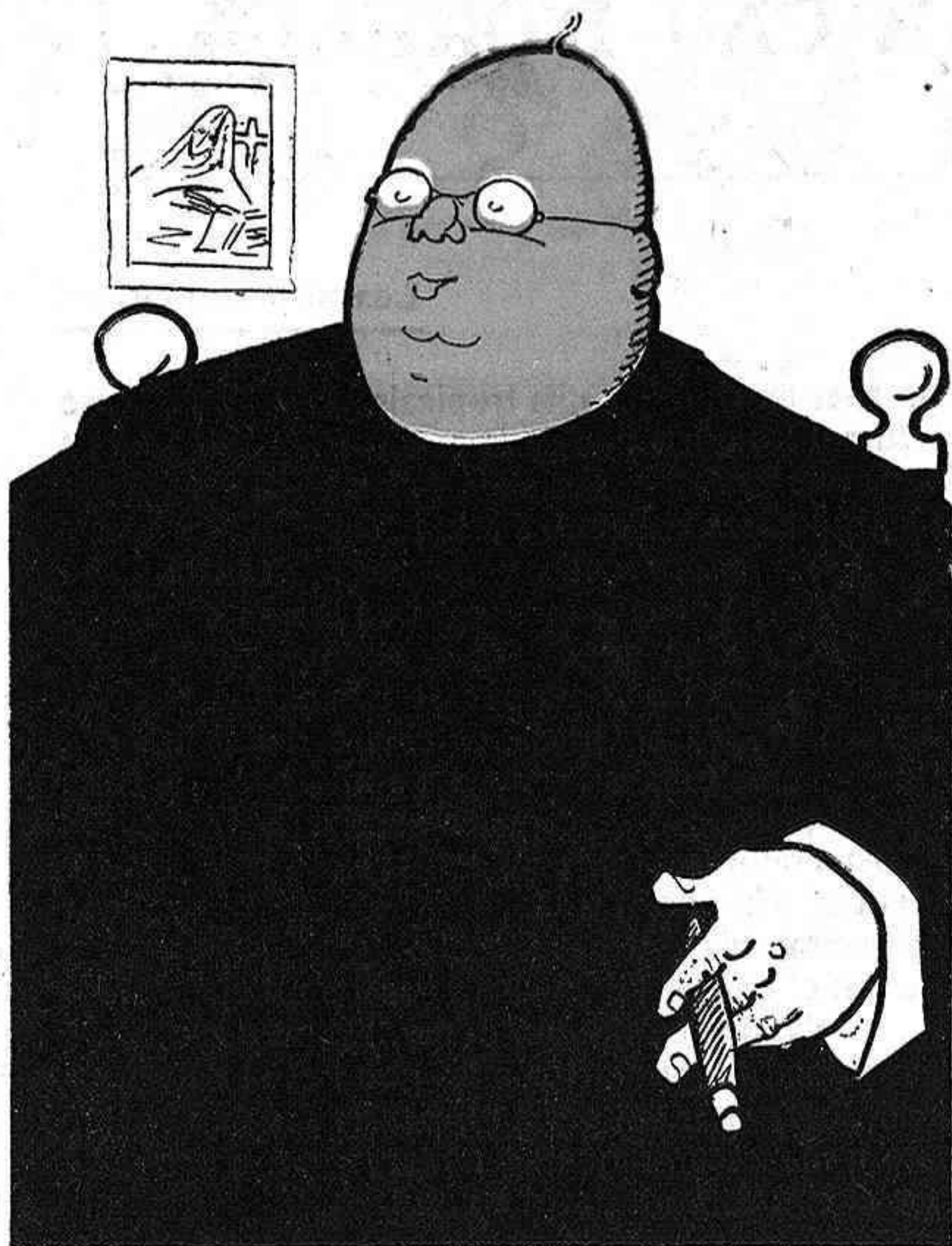
Galantería germanòfila

Els alemanys són grollers, se diu. Nosaltres reivindicuem per als alemanys el dret a practicar la grolleria Però aquesta que escau naturalíssimament als germànics, no hauria de contagiar a la nostra gent de ploma, que viu i pateix subjecció dels alemanys.

El Dia Gráfico i *La Tribuna* són dos diaris alemanys, pagats i inspirats directament per l'embaixada alemanya. En aquests dies, han hagut de parlar de senyores, i ho han fet en forma tal, que nosaltres ho denunciem com si se pogués castigar, les infraccions de cortesia que tinguin semblança amb certes infraccions de les ordenances municipals.

En la cursa d'automòbils del darrer diumenge, hi hagué una desgracia horrible, morint entre l'auto destroçat, don Manel Oller i dues senyorettes franceses que l'acompanyaven. *La Tribuna*, diari alemany, al donar compte de la tragedia, se limitava a dir: «En cuanto a las

VIANDES DEL TEMPS

El meló

señoras, sólo podemos decir que eran hermosas». El tartuf, germanòfil, és pitjor que una beata mala llengua.

El Dia Gráfico, en les seves relacions amb les senyores, és més divertit. Donava compte d'unes bodes, i al acabar de descriure la cerimonia i d'enumerar als convidats, afegia: «Los novios han salido esta noche de viaje con rumbo desconocido.»

Senyor, senyor, ¿on anirà aquesta parella d'*El Dia Grafico* i què voldrà fer que així s'amaguen? Els comentaris dels llegidors, són, naturalment, molt favorables a la empena amorosa dels nuvis que se'n van pel món, disposats a deturar-se an allí on creguin que la parada els hi serà més dolça.

Judici diplomàtic

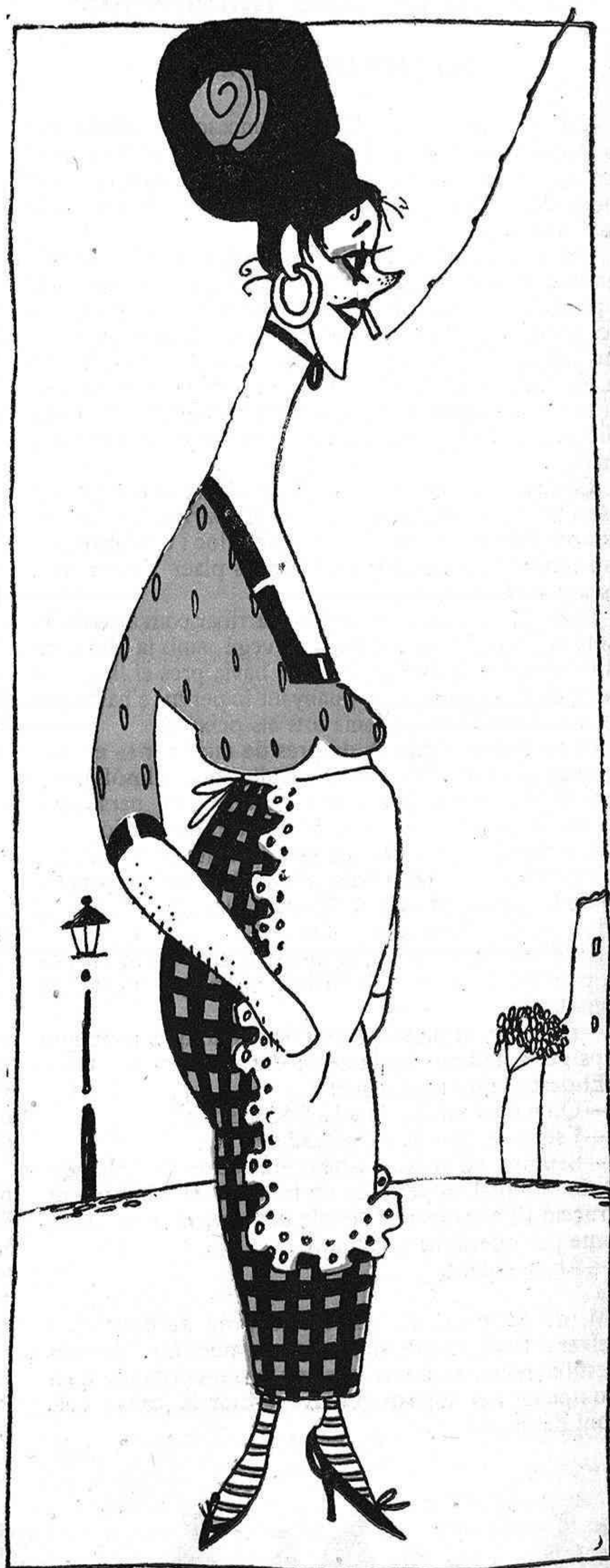
No té fama de llest l'embaixador d'Alemanya, senyor príncep de Ratisbor. Ni de llest ni d'hàbil. Més ja és sabut que els prínceps acostumen a tenir un secretari providencia, i en aquest cas la providencia del príncep de Ratisbor és el secretari de l'embaixada, el qual deu donar les gracies als seus diaris barcelonins, perquè mercès an ells té un record en aquest periòdic, fanàticament francòfil.

A un diplomàtic francès devem una anècdota del secretari de l'embaixada alemanya, anècdota demostrativa de que no tots els agents germànics són obtusos. Se parlava de germanòfils i de lo nombrosos que són a Espanya:

—Sobre tot entre els periodistes. Dubto que tingui Alemanya, en altres terres, defensors més apassionats.

El secretari somrigué:

—Sí, sí, molt apassionats; però ¡quina gent!

VIANDES DEL TEMPS

El tomàquet

Don Miquel

Tornant de Mallorca, don Miquel d'Unamuno s'ha deturat uns dies a Barcelona. Ell volia marxar desseguida, reanudar el seu treball en les quietuts salamanquines; però Barcelona l'ha enganxat, i el dia d'estada s'allarga a una setmana i la setmana, sortosament per a nosaltres, se convertirà en un mes. A don Miquel se'l comença a fer séu la estètica, aquella estètica que era, segons ell, el nostre pecat capital, és a dir, aquest mar i aquestes muntanyes i aquests reconcs apacibles i aquesta dolçor barcelonina...

Bé és veritat que ja ens l'havia preparat Mallorca, que ja portava en l'ànima una mica de l'or de les cales i del vert dels tarongers i del blau de la mar pagana. Quan se li pregunta per Mallorca, els ulls li llueixen darrera de les ulleres espesses.

—Don Miquel ¿però tant li ha agradat Mallorca?

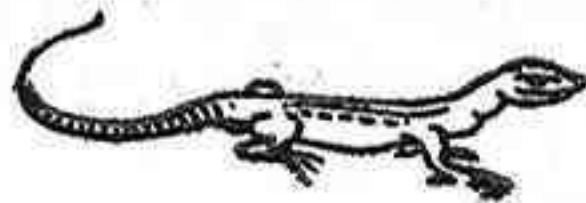
Don Miquel se posa serio:

—Mirin si m'ha plagut, que he fet lo que no recordo haver fet en la vida més que cinc o sis vegades.

—¿Què va fer, don Miquel?

—Vaig cantar.

I *Els Segadors*, don Miquel cordiai, don Miquel ànima, don Miquel humaníssim, acabaria cantant, si com ha allargat un dia a una setmana, i una setmana a un mes, d'un mes arribés a un any entre nosaltres.

ENQUESTA

La tasca dels escriptors

Desitjosos de servir a nostres llegidors una informació detallada de les obres que estàn preparant els nostres primers escriptors hem demanat a tots ells detalls i títols i heus-aquí, sense cap comentari, el resultat d'aquesta enquesta:

EN GUIMERÀ: ... « *I el sèptim descansà* » (drama en tres actes, segona part de *Jesús que torna*.)

EN RUSIÑOL: *L'Exposició de Can Misèria* (sainet en un acte); *El Sainetòmetro* (monòleg); dugues comedies sense títol i *El pez espada* (novela).

EN POUS I PAGÈS: *De l'ergàstula al oblid* (Melodrama simbòlic).

L'IGNASI IGLESIAS: *Els conscients tristos* (drama de aficionats en una barberia) i *El Pare Etern* (sainet serio.)

EN POMPEU CREHUET: *La font del gat* (comedieta quinteriana en dos actes); *Barcelona, ciutat mancomunada* (drama de costums provincials en set jornals, dic, jornades).

L'AVELÍ ARTÍS: *Quan les sagetes s'han oscar cal avisar l'esmolet* (comedia de diàlec; no passa res, però s'hi passa el temps); *Los ojos me hacen daño* (drama castellà per a la Plana-Llano, molt agrait).

EN XENIUS: *La Ben Plantada, En Vogel i En Francesc Mateu* (llibre de polèmica que encara estàn esperant els admiradors de l'Ors). *El suïcidi de l'Octavi de Romeu* (sigui-li lleu la terra).

EN LÒPEZ PICÓ: No'ns donà títol. Ens digué sencillament: « Un llibre de versos que són meravellosos; lo mellor que s'ha escrit a Catalunya. »

EN MORATÓ: *L'etern recomençar de les coses* (memories de un periodista «lliguero»).

EN COROMINAS: *Les termes de Caldas* (filosofia de la inquietut); *La baixa política* (filosofia de la desesperació).

L'ENRIC DE FUENTES: *Abans tant, i ara tan poc!* (llibre de reflexions).

L'ALEXANDRE PLANA: *Teoria de la serietat com a norma de l'ensopiment* (sabem que serà un llibre de una profunditat filosòfica esveradora).

EN SURIÑACH SENTÍES: *Cel d'esglai* (intent de drama); *La Borsa Catalana* (orientacions pràctiques).

EN PUIG I FERRATER: *La dama desganada* (drama en nou actes); *La barjaula* (drama en tres actes); *Diàlegs dramàtics* (tinguts a *La Vanguardia*).

EN SANTOS OLIVER: *La Esquela Mortuoria* (ironia periodística).

EN VALLMITJANA: « En tinc catorze de drames, jo ». « Però, si de cas, vui estrenar al Paralelo ».

El mico d'imitació

La coneixença amb aquest subjecte és una de les coses més extraordinàries que m'han passat en la vida. Veuràn:

Després de pendre bitllet per a retornar a Barcelona, vaig sortir a l'andén i detràs meu eixí un subjecte molt ben pentinat, molt ben endreçat i amb cara de bona persona.

El tren arribava amb retràs i jo, amb la natural impaciència, me passejava amunt i avall mirant el rellotge que corria i picant de peus a terra. El fulano aquell feia exactament lo mateix, jo ho trobava perfectament; com jo, devia voler arribar a temps a casa.

Després vaig preguntar al factor quin retràs duia el comboi i me contestà que vint minuts però que ja els guanyariem després, lo qual me decidí a refrescar-me mentres tant amb una cervesa. L'altre preguntà lo mateix an el mateix factor i com jo, se'n ve a fer la cerveseta.

La veritat, ja començà a estranyarme, però què volien que hi fés?

Arribà el tren i un servidor que és una mica curt de vista se col·locà les ulleres per a veure on era el vagó de segona en que volia instal·lar-se i l'altre se posà les ulleres i començà a cercar, naturalment, el séu vago de segona.

Pujem, m'assec, s'asseu: m'aixeco, s'aixeca: deixo be-

rret i sac de mà en la gabia aquella, el viatger com si fos un mirall, igual.

Ja començava a empipar-me. Fem un cigarret; trec tabac, trec paper, cargolo, encenc (sense oferir-n'hi) i encara no he deixat anar la primera xuclada de fum, el meu company treu tabac, treu paper, cargola, encen i amb un ritme perfecte segueix les meves aspiracions, àdhuc quan jo treia el fum pel nas, ell l'expulsava igualment.

Me treguí *La Vanguardia* de la butxaca, ell *La Vanguardia*; jo llegia els morts, ell els morts; per provar vaig arribar a llegir una crònica de'n Dominguez Rodiño, res! ell Dominguez Rodiño.

Els que'm coneixeu compendreu desseguida que jo ja estava en el límit de la exasperació i disposat a les majors extravagancies, i aixís veient sempre reproduïts els meus gestes me vaig treure l'americana, el coll, la corbata; me vaig desfer-me la clenxa.

Tot inútil jo que'm trec una sabata i la frego pel meu coixí per treure li llustre, desseguida ell lo mateix i ens quedem tots dos amb una sabata neta i una de bruta.

Canto, canta; me moco, se moca; estornudo, estornuda; renego, renega; dic: alabat sia Déu, respón: alabat sia Déu. Exasperat li faig pam i pipa, pam i pipa per a mí, trec la llengua, me la ensenya més llarga i més punxaguda.

Era tant lleig que'm brolla una riallada formidable i, després, un pet. Pet i riallada foren contestats cumplidament.

Sortosament ja erem a Barcelona i la cosa no acabà a bofetades, que ens hauríem donat metòdicament i per un igual.

Per qui és aquesta cuixa?

Una colla d'oficials, tots de la broma, es trobaven hostatjats en la fonda d'un poblet de França, no lluny de la línia de foc.

A l'hora de dinar pogueren observar, un dia, que en una tauleta a part menjaven tots encarmetlats un tinentet i una fulana que acabava de arribar.

Els oficials vinga reullar maliciosament a la parella i a cada moment se mostraven més intrigats per a sapiguer si la intrusa era senzillament una amiga o la dona pròpia del tinentet.

* *

A la nit, tot-hom se'n va anar a dormir a la mateixa hora. Els oficials ocupaven una gran habitació al costat del quarto del tinent del qual els separava un indiscret embà de fusta.

Encara els bromistes estaven fent comentaris sobre els dos colominets, quan ve't-aquí que, un cop apagat el llum, sentiren les remors característiques de una nit de nuvis, mobles que gemeguen, paraules no acabades, sospirs de tots calibres, etc.

Els oficials obríen unes orelles de pam i mig, tot aguantant-se el riure i la respiració.

De prompte va sentir-se una veu melosa que deia amb monòtona cantarella:

—Per qui són aquests ulls?

I una altra veu encara més posturera responia:

—Per tu, rateta!

—Per qui és aquesta galtona?

—Per tu, rateta!

—Per qui és aquest nasset?

—Per tu, rateta!

—Per qui és aquesta boqueta?

—Per tu, rateta!

—Per qui és aquest clatell?

—Per tu, rateta!

—Per qui és aquest sota-barba?

—Per tu, rateta!

Després de cada resposta, hi havia com una mena d'entre-acte, un curt silenci que feia endevinar que'l preguntador entrava en possessió de l'objecte anomenat.

Figureu-vos l'esverament dels veïns de quarto que tenien tots aplicada l'orella a la paret.

La lletania continuava progressivament:

—Per qui és aquest coll?

—Per tu, rateta!

—Per qui és aquest bracet?

—Per tu, rateta!

—Per qui és aquest pit?

—Per tu, rateta!

—Per qui és aquesta cuixa?

—Per tu, rateta!

I no se sab què devia succeir en el niu dels colominets que'l diàleg ja no va anar més endavant.

* *

L'endemà a l'hora de dinar es tornaren a trobar els oficials a prop de la taula del tinentet i de la seva amiga. Inútil dir que les reullades iròniques foren encara molt més significatives que el dia abans.

A la taula dels oficials hi portà el cambrer una gran plata amb un pollastre rostit.

El Comandant que era el més vell, va fer la bestia a troços i al tallar les cuixes, va agafar ne una amb les puntes dels dits i alçant-se dret i allargant el braç, digué en alta veu:

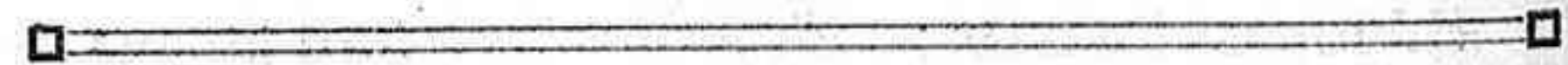
—Per qui és aquesta cuixa?

I, esclafint una gran rialla, tots els oficials respongueren a chor:

—Per tu, rateta!

El tinentet es va tornar tot roig però a la seva amiga li escapà per sota el nas un mig somriure.

L. INDISCRET

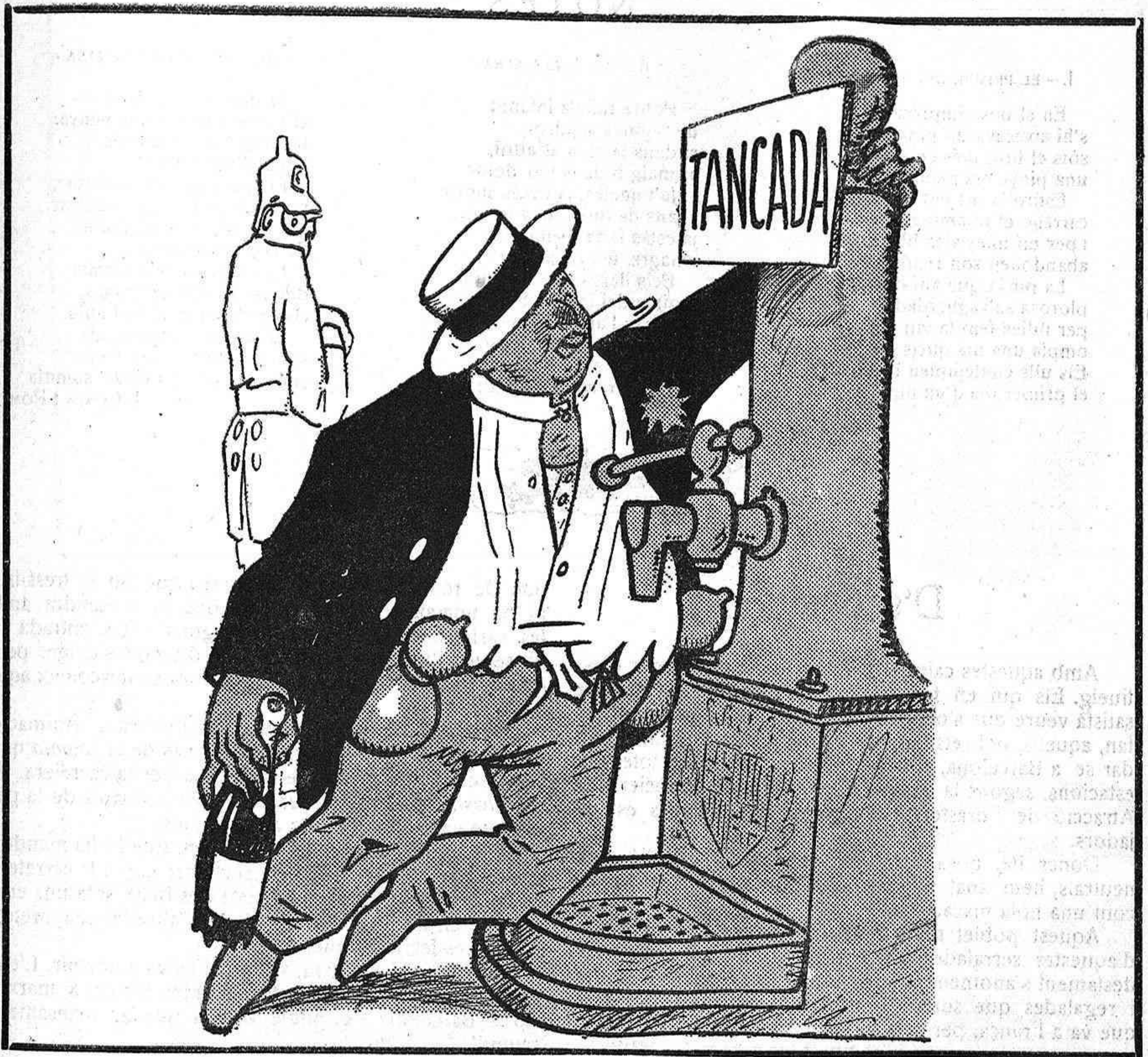

Després de tantes setmanes sense ploure, els pagesos de Ateca han rebut els *beneficis* del cel en forma d'un aiguat que se'ls ha endut les cullites, les cases, els remats i fins la gent que dormia confiada.

Els pagesos de Ateca diu que alçaven els braços i clamen desolats:

—Prou, Senyor, prou!... Sou massa generós!...

Realment, els desventurats no eren dignes de tanta abundància.

LA DECEPCIÓ DEL BORRATXO

—Té,... ara que volia anar pel bon camí...

Desil·lusió

Tinc trenta i pico d'anys i no havia menjat mai oca. L'oca per a mí sempre ha estat una cosa nefanda i la experiència ha confirmat les meves particulars apreciacions.

No vui parlar aquí del pocasolta joc de l'oca, sinó de l'oca en sí, de l'oca animal cridaner, agressiu, mossegador, malvat i sense més mèrit que l'haver ensenyat a remenar el cul a les senyores.

Una vegada una oca va mossegar-me el nas (el tinc molt gros). Jo, criatura que era, vaig acostar-me an ella com si fossim germans, i al veure la venir corrent, gronxant se al caminar, movent graciosament el coll i movent les ales, creguí rebre d'ella una abraçada.

Orgues! Veient-me indefens, se'm tirà a sobre i amb tota la rabia me clavà el bec sobre del nas.

Des d'aleshores que'ls hi tinc rabia i aixís, al anunci de que podríem menjar-ne una, cap al poble falta gent; veurem festa major i menjarem el cadavre d'un enemic; no pot haver-hi millor venjança.

Fou ella qui es venjà: si dolenta en vida, pèssima en mort, creieu. Té la carn negra, amarganta, greixosa. No la volen ni els cans.

Les oques són unes bruixes. Els seus tractes amb el diable els ha fet tornar la carn pudenta. Quan vaig ficar-me'n un tall a la boca, desseguida pensí:

Aquella mala vellota
menjava carn cristiana...

I recordava el meu pobre nas.

NOTES

I.—EL PRIMER DIA D'UN NIU

En el bosc improvitatzat
s'hi aixecava un pinatell,
sòts el brot més enlairat.
una pinya era joiell.

Estiro la mà entre branques,
carrego el pí amb el méu còs
i per mí unes ales blanques
abandonen son repós.

La pinya que allí dormia
plorosa salvaguardada
per fulles fent la viu viu
ompla una mà que's dalía.
Els ulls contemplen la albadà,
el primer dia d'un niu.

II.—LA FULLA ALBAT

Pobre fulleta infantil
de fugitiva tendror,
si deus la vida al abril,
al maig li deus ton dolor.

Ja't neules, ja't vols morir
abans de que'l juny te miri,
ja estàs farta d'engolir
vinagre, fel, i martiri.

Pels llargs dies de juliol
fugiràs del foc del Sol,
cercaràs l'amor d'un ombra
i fins l'ombra assedegada
xuclarà ta sang neulada
i et farà trama d'alfombra...

III.—LA PEDRA DESCALSA

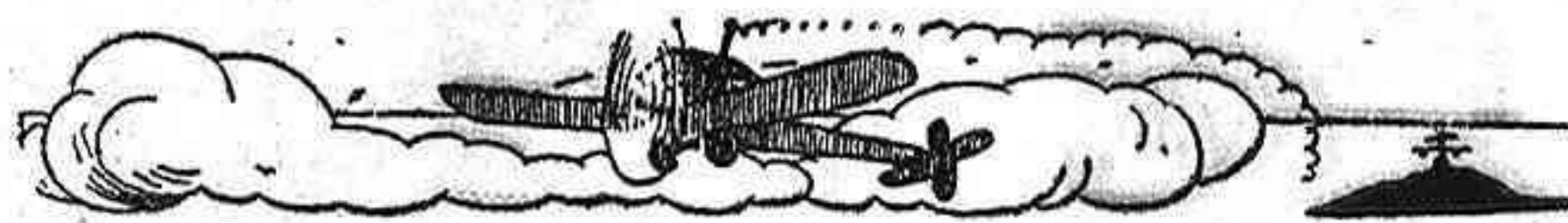
Se destaca el camí llis
el béc esquerp d'una penya:
ha volgut que s'atrevis
la gotellada ferrenya.

Els peus passen sofridors,
sangrats en l'esquerp Calvari,
maltractats pels set dolors
de tant béc estafalari.

Les floretes dels costats
deixen els ulls encantats,
els peus sense nort ni guía.

Els esclats primaverals
són malestrucs, són fatals
si el seny dorm i el cor somnia

J. COSTA I POMÉS

D'estiueig

Amb aquestes calors, què més lògic que parlar d'estiueig. Els qui en fan ens ho agrairàn, perquè sempre satisfà veure que s'ocupen de lo que fem, i els qui no en fan, aquells, pobrets! pensaràn que encara és millor quedar-se a Barcelona, ciutat d'hivern, d'estiu i de totes les estacions, segons la respectable opinió de la Societat de Atracció de Forasters, i se'n riuràn dels senyors estiuejadors.

Doncs bé, nosaltres, que en aquesta qüestió som neutrals, hem anat a parar a un poblet rialler i frescal com una noia maca.

Aquest poblet té un riu petit, però el més pintoresc d'aquestes serralades, una estació també petita que modestament s'anomena «Apeadero», unes aigües fresques i regalades que surten de per tot arreu i una carretera que va a França, per la qual passen brunzents, com besties que porten pressa, innumbrables autos.

Amb això i uns quants detalls més, que'ns guardem en cartera, se farà càrrec el llegidor de lo que és el nostre poblet: un lloc deliciós i arracerat, on si no fossin les mosques s'hi estaria d'allò més bé.

Com tots aquests pobles de Déu que hi ha estació ferroviària, els estiuejadors hi abunden. Segons el carter del poble (que és persona que pot saber-ho) són unes cent quatre les famílies que aquí fan salut cada estiu, les quals, naturalment, s'hi han construït torres o viles o lo que vostès vulguin, quines torres són quasi totes elles (i això també és molt natural) d'un gust pessim.

Durant la setmana, en el poble sols hi han les dones, les criatures, els vells i els pagesos. La vida transcorre, doncs, durant sis dies, tranquil·la, monòtona, quasi empipadora pels qui no saben els bells indrets d'aquesta serra del Montseny i no frueixen en la contemplació de la natura.

Però ve el dissabte i la cosa canvia totalment. El dissabte arriben els marits i els fills grans, i els trens de les set i de les nou del vespre són els trens de l'alegria.

El poble aleshores canvia d'aspecte; els carrers són més animats, les dones i criatures riuen, a càl Nissiu,

lloc de reunió dels pares de família que fan el tressillo, hi ha una afluença de gent que distreu la mandra amb les cartes o el dòmino, bastant regular. I fins entrada la nit se veu llum per tot arreu, llum d'acetilè s'entén, perquè la electricitat, sortosament, encara es desconeix aquí dalt.

L'endemà diumenge més animació encara. Animació de dones que van a comprar, de noies de la colonia que van a missa i de joves que fan el nas per la carretera. A càl Nissiu no hi han prou taules per als pares de la patria que van a jugar-se els cinc cèntims.

A la tarde, després de dinar, com que hi ha mandra, se dorm arreu; cap al tard se surt altre cop a la carretera on fan ball amb piano de maneta i es balla sota uns emparrats: en un d'ells les criades, en l'altre les senyoretetes. Els homes fets continúen jogant.

Quan ja n'hi ha prou, se sopa i es va a dormir. L'endemà dilluns els marits i els fills grans tornen a marxar cap a Barcelona i el poble torna a quedar mansament tranquil.

Això és l'estiueig dels nostres barcelonins.

Ara vostès diràn: ¿i les fonts, i les excursions, i la vida a plè camp?

Romansos, tot plegat. An els nostres senyors Esteves no'ls vinguirà amb cansaments ni amb exercicis corporals ni amb contemplacions de la natura. Surten del despatx, surten de la ciutat, i ja estàn de nassos sobre un joc de cartes o bé de panxa enlaire roncant.

I així resulta que l'estiueig és una continuació de la vida de ciutat, corretgida i emmandrida.

Nosaltres ens hi rebelàvem, primer, contra aquest estat de coses, i vinga a córrer fonts i seguir xaragalls i enfilàr-nos per muntanyes; però ara ja estem vençuts, ja hem agafat el mal de l'estiueig i aviat farem el «passo» de dos cèntims a càl Nissiu.

Cregui'ns el bon llegidor: no vagi a estiuejar en cap lloc on hi hagi colonia. Fiquis en alguna casa de pagès que estigui perduda entre boscos.

D'aquesta manera estiuejarà de debó, i farà salut en lloc de goma.

JOAN

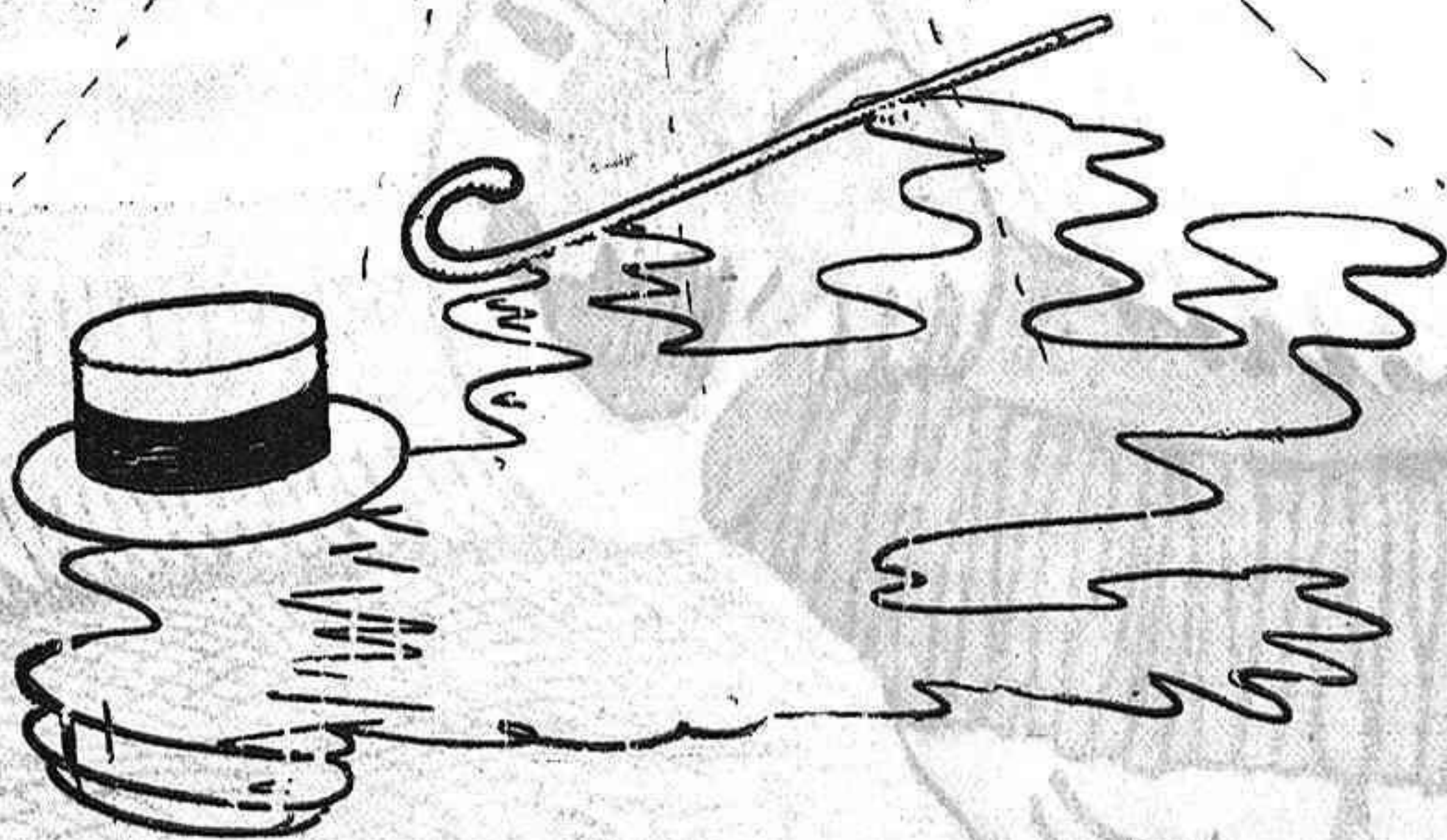

EL SEGÓN ANIVERSARI

—Que'n trobaríeu poques, de criatures, que en dos anys haguessin crescut tant com jo!...

— No t'en dones vergonya, una xicoteta com tú, i no tenir pit per a tirar-te a l'aigua

PANORAMES ESTIVALS

Un barceloní liquidat

PAPERAM

CANTS DE NATURA, per Josep Macià.—No'ns eren del tot desconeguts aqueixes ratlles curtes d'en Josep Macià, estimable col·laborador literari del periòdic catalanista *Renatxement*. Domina en elles la nota patriòtica, que sembla la més sincera de l'obra, sense que això vulgui dir que les composicions purament íntimes-amoroses deixin de tenir aquella espontaneïtat que deu caracteritzar a tot treball líric de caràcter subjectiu o sentimental. Lo que hi ha és que la corda patriòtica s'hi troba més ben trempada, perquè en poesia, com en

tot, l'entusiasme és el veritable afinador de les grans harmonies. En resum, els *Cants de natura* són versos fills d'un cor jove, fogós i enamorat de la natura... d'una natura eminentment catalanesca i, si no són de gran volada es llegeixen amb veritable simpatia.

En F. Rodergas Calmell fa la presentació del novell poeta en un bell pòrtic tot ple de sensatesa.

REVISTA CASTELLANA. — Tenim damunt la taula el número 8 d'aquesta important revista de Literatura, Ciències, Història i Arts, que's publica a Valladolid. Conté un nodrid sumari.

¡SUICIDIO!, per Lluís Busquets. — No negarem que en el treball d'aquest senyor, a qui creuríem jove encara que no ens mostrés el retrat en l'avant-pròleg, hi ha elements per a una bona novel·la. Però per a que sigui novel·la, bona o dolenta, trobem a mancar-hi més traça en la descripció i més estudi psicològic en el caràcter dels personatges. Tal com està, al nostre entendre, no passa de un argument de novel·la mitjanament interessant.

LOS SERVICIOS POSTALES EN ESPAÑA. — Notabilíssima conferència donada pel Director de Comunicacions, don Josep Francos Rodríguez en el Saló d'actes de la Casa d'Amèrica de Barcelona el dia 23 del passat maig.

POESIES, per Agustí Val's i Vicens. — Es el fascicle 170 de la Biblioteca d'Autors Catalans que's publica baix el títol de «Lectura Popular».

ESPEJO DE PARAÍSO, per Rafel López de Haro. — Interessant noveleta, insertada en el darrer número de «Los Contemporàneos».

SEPT SCIENCIES

GLOSARI

MÉS DE CATALÀ

Seguint la conversa de l'altre dia, respecte l'ús de la llengua catalana, parlarem del dubte que, com a cas únic té l'escriptor català aixís que arriba el moment d'escriure. No diem res de l'estranyesa d'haver d'apendre, abans que la nostra, una llengua que les lleis en diuen llengua oficial, o sia llengua vacunada. No volem dir res de lo que passaria si aquest manament fós al revés. Si el castellà aixís que va a estudi, en lloc de la seva parla, el fessin escriure amb la nostra, ja li podrien anar dient que a xò ho feien pel seu bé, que tot tendeix a unificar-se, que la patria és una... i tot lo que's diu, els crits a Cervantes i a Calderón, al Cid i a Gonzalo de Córdoba se sentirien (i amb molta raó) més enllà de les fronteres que encara es tenen d'unificar. No direm tampoc que, poques o moltes,

—S'han de fer economies, noia. Ja fa temps que jo mateixa em planxo tota la roba.
—Ah, si?... Doncs mira, jo no més me sé planxar els llençols.

també tenim les nostres glories i que també som de carn i ossos; no direm res de lo que pugui ofendre, perquè no som ofensius ni aquesta és la nostra intenció.

Lo que si direm és que el català, aixís que vol començar a escriure (si Déu l'ha cridat per aquest camí), aixís que agafa la ploma per primera volta, es pregunta:

—En què escriuràs? Com l'expressaràs? En català o en castellà?

Aquesta estranya pregunta, pot-ser no hi ha cap més país al món que se la tinguin de fer. El portuguès, posem per exemple, sab que el seu poble el llegirà amb el seu propi portuguès; que els periòdics són portuguesos, que portuguesos són els teatres, on se faràn les seves obres, i que ho són els periòdics on publicarà els seus articles i que ho serà el poble que'ls llegeixi. L'anglès, el rus, el francès, lo que sia, diu: escrivim; i al dir escrivim mai se li acut, essent an el seu poble, d'escriure amb altre llenguatge del que sent parlar an el seu poble. Doncs el català és l'únic cas que aixís que agafa la ploma, com que a estudi tan sols li han ensenyat a parlar d'un modo i escriure d'un altre, aixís que agafa la ploma té d'oblidar o té de traduir lo que ha sentit dir a la mare, a la dida i als altres infants; té de tancar-se les orelles i deixar anar per la ploma lo que li hagin contat els llibres.

Resolt el dubte, i ja havent escullit el pobre escriptor català, en té un altre. Es diu:

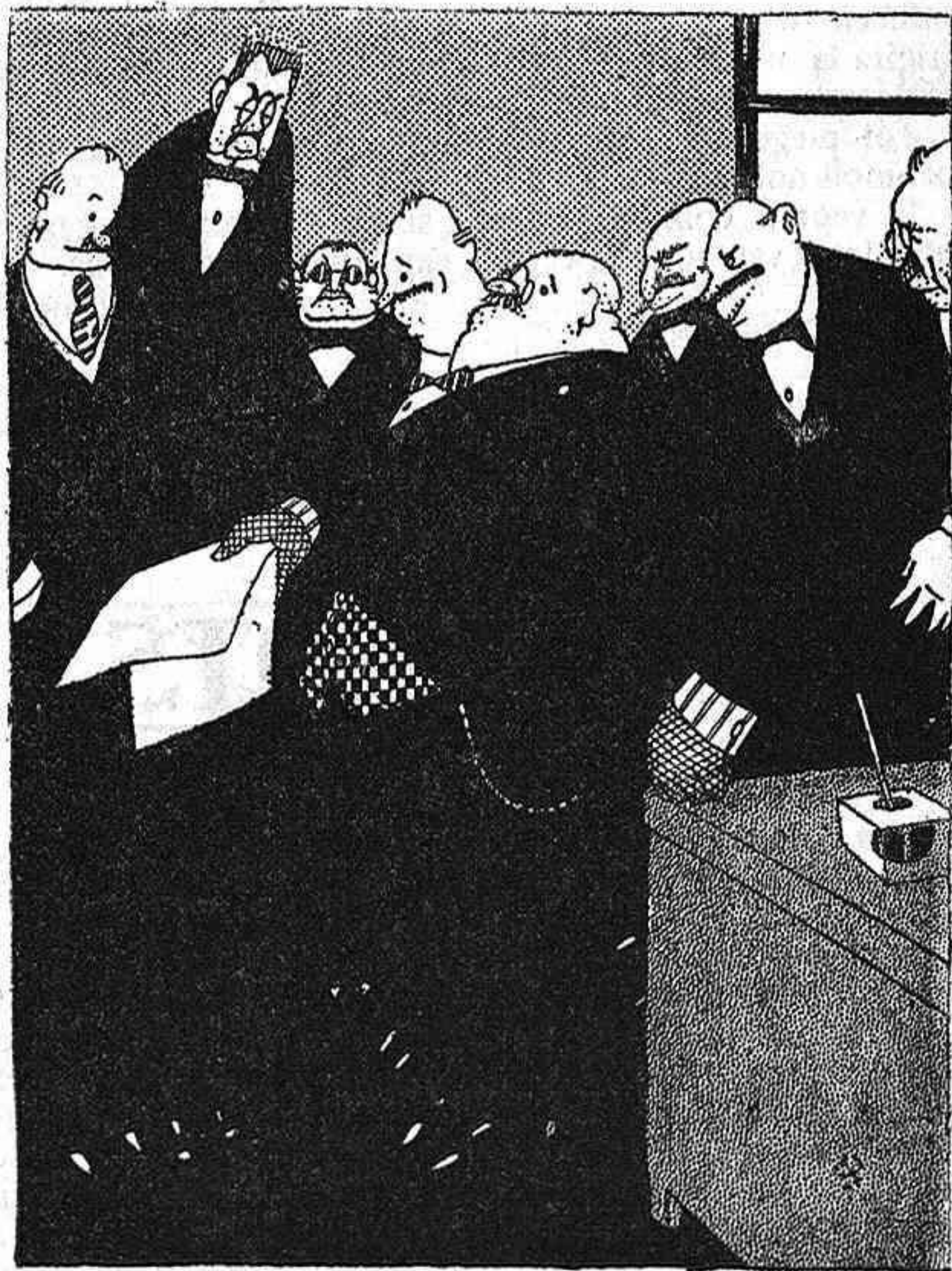
—Veiam. Ja que has emprès aquest ofici ¿amb quina llengua et llegiràn més? ¿Amb la que sabs o amb la que has après, amb la que has sentit parlar o amb la que t'han de sentir a tu, amb la propia o amb la vacunada?

El portuguès de que parlavem no el té aquest dubte. No el pot tenir. Això és tan sols pels catalans. El portuguès sab que si an el seu poble hi ha cinc cents mil habitants que sàpiguen de llegir, ell pot arribar a tenir aquest número de llegidors. El català sab que si a Catalunya hi ha cinc centes mil persones que tinguin dalit de llegir, com que han anat an aquells estudis que el llegir no és com el parlar, les tres quartes parts no l'entenen i l'altra part no el poden entendre.

Fetes aquestes preguntes, si el que vol escriure és toçut escriurà, i bona nit tingui. Si ho fa en castellà, ja se sab, lo millor que li pot succeir és que escrigui d'un modo retòric, correcte, fret, la llengua llegida i no la llengua sentida. Un castellà literari, arribat pel correu de Castella, o vingut de l'Academia, o sortit del teatre per hores. Ell no podrà traduir un diàleg que sia arrancat de la vida, i si ho fa en català, bones tardes. Tindria tots els llegidors que no haguessin anat a estudi, però aquests no saben de lletra. Els que podrien llegir són els que escriuen i, naturalment, el que escriu altra feina té; són els tres cents mil catalans que's pensen que per fer patria, donant el seu vot ja han complert; són els mil o dos mil polítics que criden ¡visca Catalunya! amb el Brusi, La Vanguardia o algún altre periòdic en castellà, que'ls treu el nas per la butxaca!

Senyors diputats, per l'amor de Déu! Que sapiguem d'un cop com havem d'escriure! O que ens facin a tots oficials o que els no oficials ens llegeixin. Amb aquest estat interí, per escriure, a Catalunya, a més d'escriptor s'ha d'ésser rentista, o apotecari, o adroguer, o tenir la seva vinya a la vaca mancomunada.

XARAU

—Aquest ral serà la nostra ruina!...

Rapidíssima ha sigut l'actuació de la companyia Adamuz-Vigo al teatre de «Novedades».

Una sola estrena ens han ofert: *En un lugar de la Mancha...* d'en Pau Parellada. No sabríem què dir-los-hi. Els hi agraim la bona voluntat. Però aquesta vegada en *Melitón* s'ha posat una mica serio i una mica sentimental, i... *jadiós tu tía!*

I d'aquest ram res més. Perquè a la senyoreta Adamuz ja teníem el gust de coneixe-la.

Per lo demés, l'estiu. Espectacles al aire lliure, circo del «Bosque» i demés atraccions més o menys al aire lliure i més o menys lliures no escassegen.

En quant a teatres ja és altra cosa. Fòra del «Tívoli» i del «Cómico» que aguanten heroicament el cartell sarsueler i del «Español» que ha hostatjat uns dies al Gran Raymond, no hi ha res digne de que un ramblista que s'estimi deixi la delícia clàssica de la Rambla tradicional per la xafogor d'un teatre.

En el rengle de teatre de la naturalesa ja és una altra cosa. Ja tenim de què parlar, tot fent una rectificació. Ens sab greu de fer-la, però la fem. Perquè, la veritat, no és més que una, i quan un hom ha de rectificar, no té més remei: ha de rectificar.

Doncs sí; ¿saben tot allò que'ls hi deia de Vallvidrera i de *Ifigenia* i d'en Maragall i d'en Gual i què sé jo? Doncs ja hauràn vist que res.

Però no creguin que no se'n hagi parlat, no. Era cosa decidida; però com als del Cassino de Vallvidrera els hi agraden les coses ben fetes i hi havia tan poc temps per a organitzar dignament la festa, l'han aplaçada fins el 27; però com són gent que totes se les pensa—i se les pensa bé—entretant, com qui no fa res, n'estàn preparant per al dia 15 d'agost, festa major de Vallvidrera, una de molt crespa per al teatre de Natura.

Per primera volta en el món se representarà al aire lliure l'òpera *Hansel und Grethel*. Se cantarà en català, segons la traducció d'en Maragall i del mestre Ribera. Aquest mateix dirigirà la orquestra. L'Adrià Gual conjuminarà totes les coses necessaries per a una bona presentació.

Tot plegat ¿no'ls hi sembla que ja els fa venir com un gust molt dolç a la boca?

Ja veuràn com no m'erraré si dic que aquesta gent de Vallvidrera van aquesta vegada cap a un èxit molt gros.

FARFARELLO

—La nota culminant (diguem-ho així) de la setmana passada va ésser la Volta a Catalunya pels senyors socis del R. A. C. de C., acompanyats de les respectives mullers o senyoretetes sportives.

La prova s'acomplí amb tota regularitat (era molt mansa) i si no hagués sigut el desgraciat accident de Viladecans, en el que moriren el senyor Oller i dues senyoretetes franceses, de qual accident tant s'ha parlat en diverses formes, se pot dir que hauria acabat la Volta amb èxit.

Això no obstant, els vencedors de la carrera foren un *N. S. U.* en la primera categoria i un *Elizalde* en la segona.

—Diumenge passat hi hagué la final (de debò) de la se-

gona categoria de foot-ball entre els equips del *Terrassa* i la *Colonia Sedó*.

El partit, jogat en el camp del *Barcelona*, fou molt mogudet costant als *terrassencs* quart i ajuda guanyar als *colonials*, lo que, al últim, aconseguiren marcant un *goal* per cap sos contraris.

Si segueix amb l'empenta d'ara, és probable que el Club de la terra dels panyos passi a primera categoria.

—Hi han hagut eleccions en la Federació Catalana de Foot-ball i el senyor Joaquim Peris, a pesar de tots els seus pesars, s'ha tornat a enfilat a la presidència d'aquest organisme.

Segons sembla, aquest senyor hi està tan bé en dit lloc, que no hi ha Déu li'n arrenqui. Celebrariem, quan menys, tingués un xic més d'acert que en la passada temporada.

—Al mar, els *yatmen* del R. C. Marítim continuaren disputant-se la *Copa Erinzude*, guanyant aquest cop el *Fitora*, en el qual, no n'estem enterats, però segurament hi devien anar el *sanyó* González i en *Corredices*. *Como no?*

Ignorem si continuen les proves, però suposem que sí. Això de la vela, pels que s'ho miren resulta molt llarg i pesat.

Al Club de Mar del Centre de Dependents se corregué la segona prova de la *Copa R. C. Nàutic*, copa que hem tingut ocasió de veure i és molt bonica.

Guanyà diumenge el *Sageta* del Club de Mar, clavant una *idem* en el cor del *Pepito* del R. C. Nàutic que es quedà a la quà. I això que aquest *Pepito* és un peix que es porta l'oli.

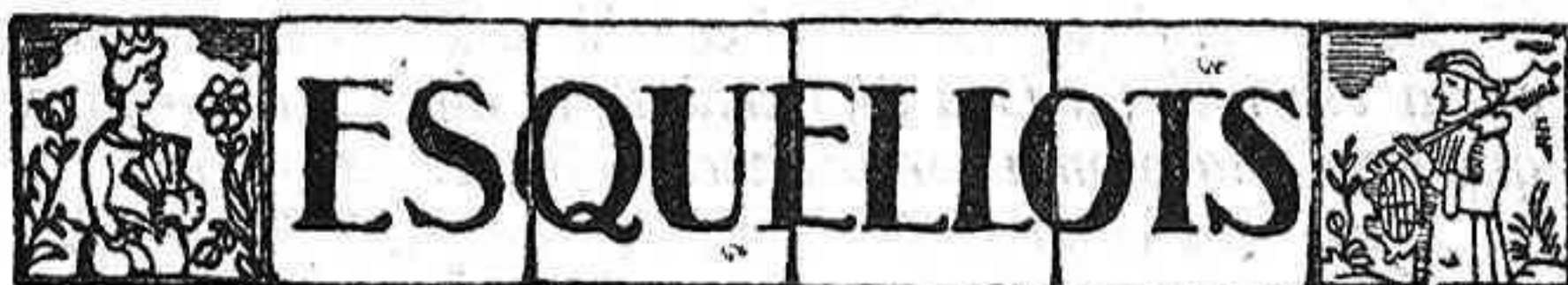
—I are que parlem de peixos, bò serà fer constar que els socis dels dos clubs de natació que tenim, continuen fent de les seves i que l'*Atlètic* dels banys Orientals, celebrà diumenge una prova *Copa Atlètic* qual prova guanyà un tal Rodríguez recurrent 60 metres en 47 segons. Ja és corre, vull dir, ja és nedar!

—En canvi, el dilluns hi hagué en el «Frontón Condal» la segona *soirée* de boxe, en la que s'hi havien anunciat dos combats, que cridaren l'atenció: Frank Hoche-Horton i Kid Johnson-Pomés.

Però resultà que aquest darrer no's presentà, lo que ocasionà un escàndol majúscol de part del públic i la consegüent suspensió.

Señores, un xic més de formalitat!

HIP.

Si la naturalesa i condició de l'ofensor valgués la pena, ens plauria contar-ne quatre de fresques a uns pobres xicots que desde les planes d'un setmanari castellà i cursi han volgut riure's de que En Giner de los Ríos digués en una conferencia dedicada a les colonies escolars que «era precis conrear l'esperit amb la musica i el ball».

I els pobres xicots de la «Molestia Social» fan broma dient que's veu que En Giner és molt alegre que vol que els nois ballin el *garrotin* i cantin el *ven-i-ven*.

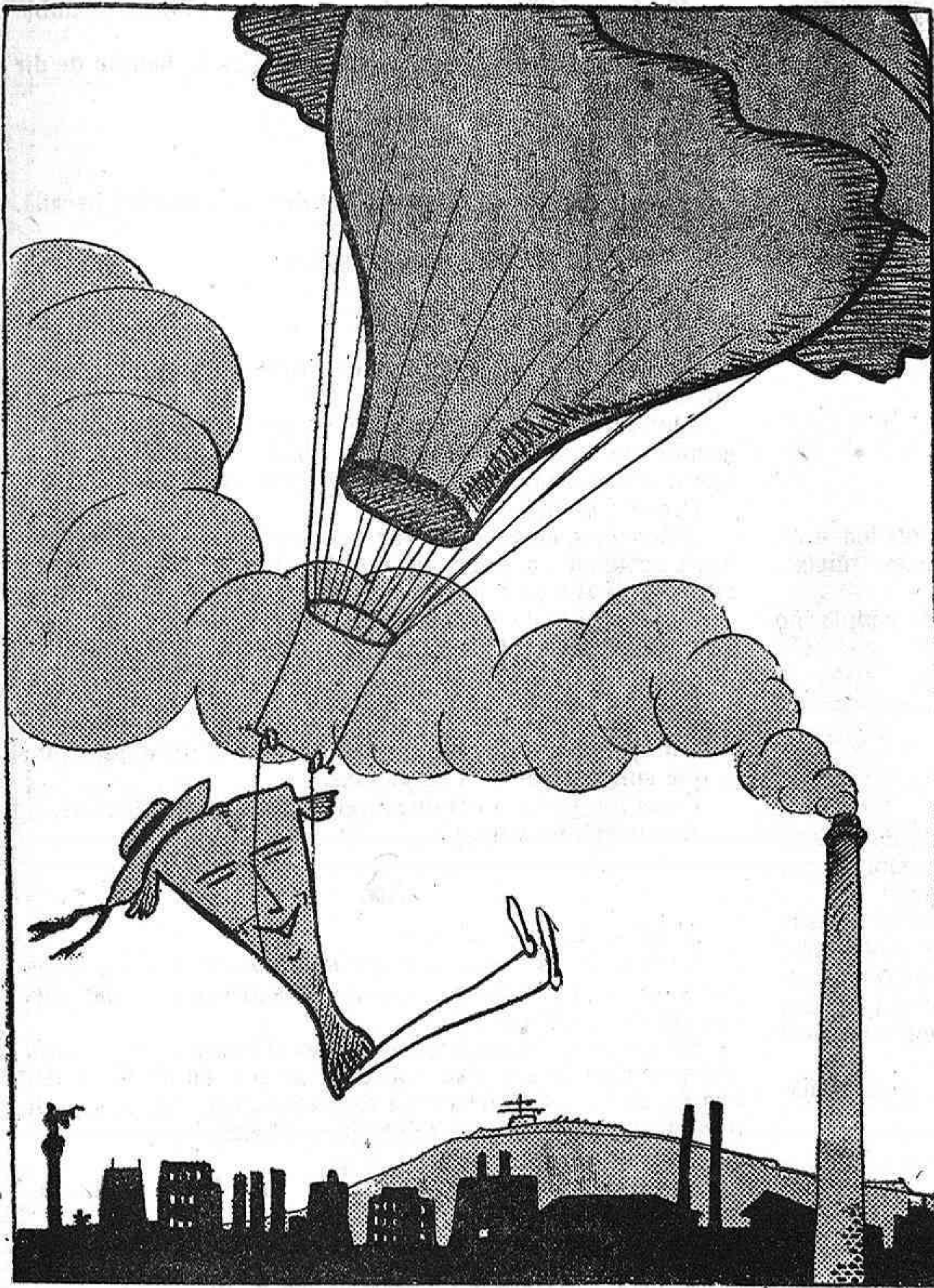
Però ni En Giner, ni ningú, té la culpa de que certs setmanaris els escriguin analfabets adolescents que en la febre solitaria del plaer, no tenen ni de la musica ni de la dança més que una idea lúbrica.

A Madrid, el ministre d'Instrucció Pública ha creat una nova càtedra «Estética de las Bellas Artes».

Una mena de sopes de pa amb pa com si diguessim.

Una mica d'enveja per la nostra Escola dels Bells Oficis.

Però no saben amb qui se les heuen. En Prat de la Riba es capaç de crear una càtedra d'Estética biològica per a en *Xenius*.

LA PUJA DEL BACALLÀ

—Adeusiau, barcelonins!... No'n tastareu de *penca* i de *morro*! Us comdemno a arengada eterna!

No alarmar-se, *señores*!

La crisis del bacallà arriba en ocasió la més propícia. Darrera la manca d'aigua, la manca de bacallà.

Això és efereidor, però ben mirat és de una conseqüència oportuníssima i natural.

El *mut* és un dels aliments que fa venir més sed; i, no havent-hi aigua, val més que no hi hagi la substància provocadora.

Ja ho diuen que Nostre Senyor és la suprema sapiència i que tot ho fa ben fet!

L'altre dia tinguerem ja un *atracó* genial.

Barcelona, ciutat d'hivern se va fent també ciutat d'estiu. L'Atracció de Forasters està d'enhonorabona.

En *Llapissera* es farà home.

Va començar guanyant dotze [duros per funció i ara, se-

gons ens diuen, ja exigeix de les empreses la friolera de dues mil pesetes.

Tot fent broma, fent broma aviat cobrarà tant com els *fenòmenos*.

I això sí que serà *fenomenal*.

Veritablement, Espanya és encara un país per a explotar.

NOTES DE CASA:

L'antiga societat «La Alianza», del Poble Nou, ens ha enviat el *Cartell* dels «Jocs Florals» que's celebraran per la festa major de la barriada i que per manca d'espai no'ns entretem en detallar.

Ja cal que versaires i prosadors esmolin ben bé les eines, perquè, en objectes d'art i en metàlic, hi han molts premis a guanyar. Desde S. M. el rei de la nació espanyola fins al modest regidor del districte, senyor Burrull, totes les personalitats de cara i ulls han ofert quelcom de valua per al bon èxit d'aqueix certàmen literari, que creiem serà un veritable triomf per a la simpàtica entitat poblenouenca.

Els autors tenen temps d'enviar originals fins al dia 27 del corrent agost.

Les muses i aquell alat cavall que es diu *Pegàs* hi facin més que'ls organitzadors i que nosaltres. Amén. |

El senyor Suárez Inclán va desistir d'anar a la processó de Corpus de Mataró, perquè tenia feina en «arreglar» la vaga dels textils.

Ben fet.

Primer és la obligació que la devoció, què tanta p.....!

Ha sigut condecorat amb la gran creu de Isabel la Catòlica el doctor Barraquer.

Santa Llúcia ens conservi la vista i la claretat!

Vet-aquí un cèlebre metge oculista que... ara no hi veurà de cap ull.

La novellada germanòfila del dilluns passat va estar a punt de finir com el «Rosari de l'Aurora».

Quina bronca valgue'm el Kaiser!

El públic va acabar per no sapiguer qui tenia més por, si eis *diestros* improvisats o les cabretas de llet que sortiren al ruedo.

Va dir-se que tots quatre matadors hagueren d'anar a la *Modelo*

No ho volem creure, i si hi anaren és que no hi ha justícia en la terra.

On havien d'anar els quatre matadors és al llit, a fer-se curar l'espant per les mamàs respectives.

I prometre que no hi tornaran mai més.

Ah, i respecte als resultats benèfics, tenim entès que la Creu-Roja dels imperis centrals hi haurà d'afegir algun quarto.

Algunes venedores i parroquianes de la Boqueria demanen al Ajuntament que col·loqui ventiladors en determinats llocs de aquell concorregut mercat.

I tenen raó.

Fins ara, a les dones que van al mercat, només sentim a dir que'ls hi *ventilen* tot sovint els cistells i els portamonedes.

Ahir era el dia designat per la Companyia de «Dos-Rius» per a tancar les aixetes.

Però afortunadament la sang no ha arribat als dos-rius i tot s'ha arreglat mitjançant cent mil pessetes i l'aprovació dels comptes endarrerits.

Tots contents... i en Pich tan tranquil!

Un diari es queixa de que molts dels goços que tenen *cédula* vagin pel carrer sense boçal, disposats a ventar queixalada a les pantorrilles del primer veí que passa.

Ai, ai! Es a dir que els goços registrats i amb *cédula* no poden mocegar?

I doncs per què paguen?

A Reus, per un punt no diuen res.

Ens escriuen de Reus dient-nos que el dia 20 del passat juliol fou clausurat el «Saló d'Humoristes» organitzat per l'important associació *El Círculo* d'aquella localitat.

Sentim que afers personals del nostre redactor artístic ens hagin privat de ocupar-nos amb el degut deteniment d'aqueixa manifestació d'art. Sabem que la exposició de caricatures fou molt nodrida i molt brillant, i que resultà un èxit tant per la importància dels artistes que hi prengueren part com per la gentada que visità el «Saló».

Que consti, i valguin aquestes curtes ratlles d'encoratjament i de felicitació als organitzadors.

—Tu creus que l'impost de guerra ens tocarà també a nosaltres?

—I és clar, tanoca!... ¿qui vols més beneficiada que la Santa Mare Església?

El mestre Millán vinga estrenar obres al «Tivoli». Sembla que'n té un regitzell.

A veiam si an aquest Millán els musics li hauràn de dir don Millón!

Llegim el diari:

Sembla que tancaràn l'aigua. Aviat no's vendrà bacallà. S'encareixe'n les patates...

Decididament: no llegim el diari.

Llegim:

«Aviat tindrà lloc el segón Congrés de Metges de la Llengua Catalana.»

Qualsevol foraster—i entengui's per foraster un castellà enemic de Catalunya—es creurà, davant d'aquesta notícia, que la nostra llengua està tant mala que fins necessita metges.

Però no és així.

Els metges, en tot cas seràn per als obcecats catalonòfobs que s'obstinen en patir del fetge a copia de amargar-se la bilis contra el nostre idioma.

Aquests si que'l necessiten un Congrés mèdic, ¿oi, senyors Royo, Salas Antón, Unamuno i Companyia?

Diu que ja han donat llibertat a la premsa per a que opini lo que vulgui respecte a les vagues.

Quan fou mort lo combregaren, senyor Suárez Inclán!

Ara arregli-ho vostè!

Al istiu tota cuca... dorm

Burlant la vigilància del urbanos son molts els pobres que s'ageuen, per a dormir, en els bancs dels nostres passeigs i de les nostres places.

Per cert que, l'altre dia, a un pobre d'aquests *propietaris* que cercant la fresca s'adormí com un sòc en un banc del Passeig de Colón, al despertar-se, s'adonà que un *colega* li havia tret l'americana, les calces i les sabates.

Ja és dormir fort!

An aquest subjecte podrien fer-lo de la Junta de Inicatives.

Solucions als trenca-caps del número 1961

Al jeroglífic primer: *Distret*.—Al segón: *Notari*.—Al tercer: *Ases*.—Al quart: *A punt de solfa*.—Al quint: *No hi ha sant sens misteri*.—Al sext: *Entrevistes*.—A l'anagrama primer: *Trona-Torna*.

TRENCA-CAPS

TARGETA

MACIÀ CLAPÉ

GRANADA

Combinar les lletres de manera que donguin el nom d'un periòdic.

E. Sala

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

COLECCIÓN DIAMANTE

Obra nueva

Tomo 122

A. DE LAMARTINE

RAFAEL

□ □ □ □

Un tomo en 16.º de más de 200
páginas, con elegante cubierta
tipográfica Ptas. 0'50

OBRA NUEVA

EL ESPECTADOR

por J. Ortega Gasset

Un tomo 8.º

Pesetas 3'50

BAZAR DE LA UNIÓN

Calle de la Unión, n.º 3

BARCELONA

□ □ □

EFFECTOS DE ESCRITORIO

POSTALES - VISTAS - GRABADOS

IMPRESIONES COMERCIALES

TARJETAS DE VISITA

NOVEDAD

FELIPE TRIGO

SÍ SÉ POR QUÉ

Un tomo

Pesetas 3'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LA SETMANA TRÀGICA

— Ja veu, ni bacallà podem menjar els pobres!...
— Què'n fariem, també, del bacallà, sense aigua per a posar-lo en remull?...